

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 10.12.2002

Číslo: Ročník 12 (2002). číslo 4

Sekce: Okénko do světa

Název článku: Do Frankfurtu a Stuttgartu za knihami a knihovnami

Autor: Lenka Málková

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=95>

Do Frankfurtu a Stuttgartu za knihami a knihovnami

Lenka Málková

Skupina knihovníků z českých a moravských knihoven strávila 8.-10. října 2002 tři překrásné prosluněné dny v Německu. Cílem jejich putování byl frankfurtský knižní veletrh, Deutsche Bibliothek ve Frankfurtu nad Mohanem a Württembergische Landesbibliothek ve Stuttgartu.

Knižní veletrh ve Frankfurtu se může chlubit dlouhou tradicí. Letos, ve dnech 9.-14. října, se konal již po padesáté čtvrté. Vztah Frankfurtu ke knižní kultuře se datuje od 15. století, kdy Johannes Gutenberg vynalezl knihtisk – jen pár kilometrů od Frankfurtu. Město pak zůstalo i v dalších stoletích evropským centrem knižních trhů. První poválečný knižní veletrh se konal v září 1949 a zúčastnilo se jej 205 německých vystavovatelů. Dnes je frankfurtský veletrh největší svého druhu ve světě.

Stánky a expozice, členěné jednak podle zemí, jednak podle oborů, byly rozmístěny v šesti pavilonech rozlehlého frankfurtského výstaviště. O významu veletrhu svědčí účast

6 375 vystavovatelů ze 110 zemí a 265 000 návštěvníků.

Každoročně je zvýšená pozornost věnována jedné z vystavujících zemí, která se stává čestným hostem veletrhu. V tomto roce se návštěvníci podrobně seznámili s Litvou, především pak s její kulturou a literaturou. Po celém Německu probíhala již od konce roku 2001 celá řada akcí spojených s představováním litevské kultury. Zájmu veřejnosti neunikly besedy s litevskými básníky, prozaiky a dramatiky v mnoha městech, jejichž vyvrcholením byla právě setkání na veletrhu. Stranou nezůstala ani litevská hudba, divadlo a výtvarné umění. Mimochodem, název expozice „Litva: pokračování příště“ velmi přesně vystihuje historii této pobaltské země, jejíž vývoj byl přerušován válkami a okupacemi následovanými obdobími horečné práce a tvořivé aktivity. A byla to kultura, zvláště pak literatura, která litevskému národu pomohla udržet si identitu a lidské, národní a kulturní hodnoty i v nejtěžších podmínkách. Již dnes je znám příští čestný host veletrhu – Rusko.

Na letošním frankfurtském knižním veletrhu byla započata nová kapitola. Ústřední téma „Mosty pro rozdělený svět“ vyzvalo vystavovatele, návštěvníky, média a veřejnost vybudovat mosty napříč kulturními hranicemi. Byla vytvořena základna pro multikulturní a interdisciplinární rozpravu. Vůdčí osobnosti z oblasti literatury, umění, vědy, politiky, obchodu a náboženství z celého světa si přijely pohovořit o otázkách rovnosti a spravedlnosti na pozadí internacionalizace a globalizace.

Samozřejmě jsme si se zaujetím prohlédli českou národní expozici a zajímali se o český literární program nabízený na veletrhu. Ten byl skutečně pestrý: české literární „Oscary“ za literaturu, nejkrásnější české knihy roku 2001, česká próza a poezie 90. let, Praha v literatuře posledního desetiletí, architektura v literatuře, fotoportréty současných českých spisovatelů, setkání se spisovatelkou Danielou Fischerovou a další.

Škoda jen, že většina z nás se nemohla z finančních důvodů aktivně zapojit do všudypřítomného cílého obchodního ruchu, podepisovat kontrakty, vybírat a objednávat knihy. Možná už napřesrok bude situace optimističtější. Tak nezapomeňte, příští knižní veletrh ve Frankfurtu se koná 8.-13. října 2003.

Snad bychom ani nebyli knihovníky, kdybychom nevyužili příležitosti navštívit některou německou knihovnu. My jsme poznali hned dvě významné knihovny, jednu přímo ve Frankfurtu, druhou na zpáteční cestě ve Stuttgartu.

Die Deutsche Bibliothek ve Frankfurtu je vlastně německou národní knihovnou a národním bibliografickým informačním centrem. Budova byla postavena v letech 1992-1996. Knihovna zodpovídá za shromažďování, zpracování a bibliografické indexování všech v Německu vydaných a německy psaných publikací od roku 1913. Úzce spolupracuje s národními i mezinárodními knihovnickými institucemi a organizacemi a má vedoucí úlohu v rozvoji a aplikaci pravidel a standardů v Německu.

Die Deutsche Bibliothek vznikla v roce 1990 po sjednocení Německa splynutím existujících institucí Deutsche Bücherei Leipzig (založena 1912) a Deutsche Bibliothek Frankfurt am Main (založena 1947), jejíž součástí byl od roku 1970 i Deutsches Musikarchiv Berlin. Všechny složky mají přesně stanovená pravidla spolupráce. Zpracování dokumentů je rozděleno mezi Lipsko a Frankfurt, obě knihovny získávají povinný výtisk, a mohou tak nabízet kompletní knihovní fond a optimální služby. Fond frankfurtské knihovny obsahuje kolem 8 milionů knihovních jednotek. Zatímco v lipské části knihovny jsou všechna díla publikovaná v Německu a německy psané dokumenty vydané v zahraničí od roku 1913, ve Frankfurtu jsou k dispozici obě kategorie až od roku 1945.

Die Deutsche Bibliothek je veřejně přístupnou referenční knihovnou. Dokumenty jsou půjčovány pouze prezenčně do studoven. Tím je zajištěna jak dostupnost všech dokumentů, tak ochrana fondu. Uživatelům musí být nejméně 18 let a jsou povinni předložit platný pas nebo občanský průkaz. Poplatky činí 30 eur za rok, 10 eur za měsíc a 2.50 eura za den. Fondy jsou uskladněny v podzemí v kompaktních regálech a veřejnosti nejsou přístupné. Ve studovnách jsou ve volném výběru umístěny rozsáhlé referenční příruční knihovny.

Na zpáteční cestě jsme si prohlédli Württembergische Landesbibliothek ve Stuttgartu – regionální (zemskou) knihovnu Bádenska-Württemberska, jejíž fond je tvořen více než 3 miliony svazků. Za zmínku stojí vzácná sbírka 15 215 rukopisů a 6 970 inkunábulí. Hodnotná je také sbírka rukopisů hudebnin.

Stávající budova byla postavena v roce 1970, ale historie knihovny sahá až do roku 1765 a je spjata se jménem Karl Eugen von Württemberg. Knihovna je hlavní zařízení svého druhu v zemi. Knihovny ve Stuttgartu spolupracují při akvizici dokumentů, přičemž Württembergische Landesbibliothek se zaměřuje na společenské vědy, právo, ekonomii, medicínu a historii technických a přírodních věd.

Knihovna je přístupná všem obyvatelům a studentům vysokých škol v Bádensku-Württembersku. Čtenáři, kteří nebydlí přímo v oblasti Stuttgartu, si mohou knihy objednávat e-mailem. Ve volném výběru je méně než 5% knižního fondu. Knihovna provozuje tradiční lístkové katalogy pro literaturu vydanou do roku 1988. V elektronickém katalogu jsou záznamy dokumentů do roku 1850 a od roku 1989 do současnosti.

Knihovna má rozsáhlou výstavní plochu, kde probíhají pravidelné výstavy starých tisků a fotografií. Knihovna zajišťuje regionální funkce. Vydává soupis periodik a bibliografii Bádenska-Württemberska, provádí centrální katalogizaci rukopisů pro menší knihovny a koordinuje dopravní službu pro zemský meziknihovní výpůjční systém